

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. Fylke: Aust-Agder
 Tilleggsspørsmål nr. Herad: Tvede
 Emne: Transport av hoi Bygdelag: Tvedestad
 Oppskr. av: Harald Thomsen Gard: Lindtoft
 (adresse): Homborgsund G.nr. 3 Br.nr. 3 & 4
 Gaardbruger. 69 aar
 A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Egne erfaringer
 B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Spørsmål 1

Paa mindre gaarder og husmannsplasser beres eller trekkes hoiet i hus, paa gaarder som har hest kjøres hoiet ihus. Det er mange smaabrug som liker hest og man til at kjøre in hoiet. Det har vart slakt i udmarka her i sognet, men det blev helt slutt for 50-60 aar siden. Udmarkslakten holt sig nok noen fua aar lenger paa husmannsplasser en paa de stor brug, hoiet blev tiest baaret paa ryggen somme tider kjort med leid hest.

Hoiet blev helst baaret til stakken eller udloa naar det var passelig tørt, Man bruger tangat bare med. Bærsvalk topp eller slae er unge trær har ikke vart i bruk her i distriktet, hoiet blev baaret i tang paa ryggen. Det er flere spørsmål om de forskjellige maader at transportere hoi paa som ikke kan besvares da de ikke har forekommet her. En hoiбир blev helst laget av 3 kjemmer hoi, det blev en passelig byr den blev baaret i et lyretau som var dobbelt og begge armene in under taust og saa trekke man til, det kalles for at haa

byra i fester, man hadde endene av tænt
 over den ene skulder. man fikk helst hjelp
 til at reise sig, hjelpen stod bag og løftet
 Barna var som regel altid med. Kjenner ikke
 til at høiet blev transportert paa sine steder at
 det maatte i sk, teier eller meis heller ikke paa
 lauparstreng. Det er spørsmål om flere slags
 redskapper som ikke har faarekommet her
 trillelor blev ikke brukt til høitransport,
 men karrvogn med en bordkarm rundt.
 Paa sommerføre kunne kjøres 3-4 byrer paa
 vinterføre en del mere

3

Der som det ikke var for langt blev høiet kjørt
 hjem paa sommerføre, var det lang vei brøgt om
 man vinterføre. I høiaanna bruges det nu
 som regel bare firehjuls vogn, for 25-30 aar
 siden brøgt man bare 2 hjuls vogn med spiler
 som stod op og ned og fast i drektene og ovenpaa
 spilene laa en lette eller rem med huller i
 den blev spilene stukket inni, og breie og høie
 spiler framme og bag det kalles spiletrøm.

Førestillingen til høivogn er nok som lav 14-16 tom
 men ser ud som almennebig forvogn, høivogn
 paa hjul kalles ikke for slæde, hjulslæde
 forekommer ikke her, længde paa høivogn
 er som regel ca 12 fod. bredde. almennebig
 vognbredde. Det brukes altid skonninger
 paa vinkeslædene, men ikke paa sommer-
 slædene. Paa froser mark kutone man
 kjøre hvor som helst, men ikke paa tinn mark,
 reglene var både for vogn og slæde, Saa langt
 man brugte tohjuls trøm var det en særjelt
 vogn til høi og karr, men nu bruger man

almindelig firehjuls arbejdsvoغن med en
grind eller karm som kan sættes på eller tas
av efter behag. Denne karm er sat sammen
med 2-3 bord til sider, i endene bruges
tverbjøler med høie spiler, noen forandring
har det ikke været på en mans alder.

For en mans alder siden hadde man bare
voldhøi, man seadde ikke høifris og fik kunstig
eng, høiet var da kørt på sine steder, det blev
da hjemmet med rive og hjemmene blev lagt
op på lasset. På et las volhøi gik gjerne
7-8 byrer, det var gjerne 3 hjemmer i hver
byr var det greit at kjøre hadde man noe
mer på, nu losses alt med høigaffel, man
regner c.a. 1½ dt på lasset 240 kg.

Efter som jeg kan huske skulle det være godt
meke for neste aar om det siste lasset
var taet stort, man tog med alt der
var ikke noe igjen. Da høiet var kørt
bruges altid tromstang (høitang) den var
festet med et tau fremme i trommet, bag
i trommet var festet et andet tau som var
til at hale til med. Nu da høiet er saa
langt bruges meget bare et tykt tau over
lasset, er det styg vi bruges et tang på
tværbortau (jurettau) Et byretau var
gjerne noe smukkere og lettere en et jurettau.
Om det var noe bestemt forhold mellem høi-
stakken og lasset kjenner jeg ikke til, men
vinterlasset var altid en god del større en sommer-
lasset. Det var bare en hest for høisleden det
var få brug som hadde 2 hester.

5

Tallesslaetter tror jeg ikke har faare kommet

her i sognet. De som hadde lang vei til slakterne hadde høiet helst i utoer og kjørte det hjem om vinteren. Der lænn las mer verandte kjørte de paa samme tid, de var sammen om at slaa vi paa, jeg antar at den som var mest foretagssom bestemte tiden.

Det er helt slut med utoer og transport av høi fra utmarka her i tide men da det var i bruk kjørtes høiet paa langslade med en brusk paa.

Hvis det var meget snø kjørte de gjerne et par venginger først med smaa las.

Far fortalte da han var hjemme paa Svennevig, kjørte han høi paa slade fra utjournene om sommeren, men det er c. a 100 aar siden.

Bemerkning. Bygdelaag, Indrenesset. Tide bestaar av 3 næs Idrenesset Indrenesset og Østrenesset det er meget gammel benevnelse men den holder paa at gaa av bruk.

Her paa Lundtveit er noen myrer som kalles Lömyrene, der har antagelig stuet en løe men for min tid.